

The Thai Journal of Veterinary Medicine

Volume 3
Issue 1 March 1973

Article 9

3-1-1973

บทความวิชาการ

n/a

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/tjvm>

Part of the [Veterinary Medicine Commons](#)

Recommended Citation

n/a (1973) "บทความวิชาการ," *The Thai Journal of Veterinary Medicine*: Vol. 3: Iss. 1, Article 9.

DOI: <https://doi.org/10.56808/2985-1130.3421>

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/tjvm/vol3/iss1/9>

This Article is brought to you for free and open access by the Chulalongkorn Journal Online (CUJO) at Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in The Thai Journal of Veterinary Medicine by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

บทบรรณาธิการ

ขามทะเลสอ

อำเภอหนึ่งของจังหวัดนครราชสีมาชื่ออำเภอ “ขามทะเลสอ” เพียงแต่ได้ยินชื่อก็น่าสนใจเสียแล้ว เค้ามืออะไรกันที่นี่และทำไมเราจึงต้องพูดถึงชื่อซึ่งเราไม่รู้ว่าแปลว่าอะไร นี่ด้วย

คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มีหนังสือเชิญชวนคณะสัตวแพทยศาสตร์ ไปร่วมในการฝึกภาคสนามของนักศึกษา สาธารณสุขศาสตร์ที่อำเภอขามทะเลสอ ตั้งแต่วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ติดต่อกันไปเรื่อย ๖ สัปดาห์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ได้ส่งอาจารย์แผนกอายุรศาสตร์ ไปร่วมสังเกตการณ์ในวันที่ ๒๕ และ ๒๖ กุมภาพันธ์ จากการไปดูและไปทำงาน (ตรวจโรคสัตว์ ฉีดวัคซีน) ร่วมกับการฝึกภาคสนามของนักศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ครั้งนี้ มีสิ่งที่น่าสนใจหลายประการ

นักศึกษาที่ไปฝึกภาคเกือบทุกคน มีความชื่นชมยินดีต่อการฝึกและนำหนักตัวเพิ่มขึ้น การกระทำทุกอย่างเกิดจากการสร้างสรรค์ด้วยฝีมือ พลังความคิดและแรงบันดาลใจของทุกคน ผลของการปฏิบัติจึงน่าชื่นชมต่อผู้พบเห็นและผู้ปฏิบัติด้วย ดูเหมือนว่าการได้มีโอกาสช่วยเหลือผู้ตกอยู่ในความคับแค้น (ชาวบ้าน) และทำให้เขาเหล่านั้นหลุด

พ้นจากทุกข์ต่างๆ ทันตาเห็น เป็นแรงบันดาลใจที่กระตุ้นเตือนการปฏิบัติงานอย่างมาก

นักศึกษาทั้งหมดประมาณ ๓๐๐ คน แบ่งเป็น ๑๕ ทีม มีหัวหน้าทีมหนึ่งคนซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท ออกไปอาศัยในหมู่บ้านและทำทุกอย่างเกี่ยวแก่งานสาธารณสุข ซึ่งเรียกใหม่ให้กระตือรือร้นว่า อนามัยเบ็ดเสร็จ บ้านที่อยู่ในเขตรับผิดชอบประมาณ ๑๕๐ หลังคาเรือน ต่อหนึ่งทีม สองอาทิตย์แรกทำการสำรวจและวางแผนสร้างแผนแม่บท (master plan) เพื่อหาว่าหมู่บ้านนั้นๆ มีความต้องการอะไรก่อนหลังบ้าง เช่น ความทรุดโทรมของร่างกายเนื่องจากขาดอาหาร โรคของทางเดินอาหาร สภาพน้ำดื่มไม่เหมาะสม และเพียงพอ อัตราการเกิดและตายของทารกสูงๆ จากนั้นพิจารณาว่าปัญหาอะไรที่จำเป็นรีบด่วน และอยู่ในวิสัยที่ผู้ปฏิบัติงานแก้ไขได้ ก็ดำเนินการแก้ไขเป็นขั้นตอน ในอาทิตย์ที่ ๓-๔-๕ และอาทิตย์ที่ ๖ คืออาทิตย์สุดท้ายทำการประเมินสรุปผล การกระทำทุกขั้นตอนมีอาจารย์หลายๆ ท่าน ตระเวนดูแลให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด

จากการฝึกภาคนี้ ก่อให้เกิดปัญหาแก่นักศึกษา คือ

๑. มองเห็นลักษณะงานแท้จริงที่นักศึกษาจะ

ต้องกระทำเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

- ๒. รู้จักปรับปรุงตัวเองให้เข้ากับสภาพการต่าง ๆ ลักษณะงานและเพื่อนร่วมงาน
- ๓. มีโอกาสแสดงออกซึ่งความนึกคิดและการกระทำโดยที่มีผู้ช้ข้อบกพร่อง อันจะเป็นผลคืออย่างมากเมื่อออกไปทำงานจริง ๆ
- ๔. เกิดความเห็นอกเห็นใจต่อเพื่อนฝูง ผู้ร่วมงาน
- ๕. การฝึกภาคหล่อหลอมให้เกิดความสำนึกถึงหน้าที่อันแท้จริง ในอันที่จะต้องช่วยเหลือเกื้อกูลผู้ที่อยู่ในความคับแค้น ไม่ใช่ไปหาประโยชน์ใส่ตนจากความคับแค้นนั้น
- ๖. เป็นโอกาสให้นักศึกษาเข้าใจ ลักษณะของสังคมชนบทอันแท้จริง มองเห็นเงาของตนเองและสามารถวาดแนวทางชีวิตให้เบี่ยงเบนออกนอกพรหมลิขิต

การฝึกภาคนี้ สัตัวแพทย์มีความจำเป็นอย่างมากเพราะราษฎรเกือบทุกรั้วเรือนเลี้ยงสัตัวเป็นอาชีพเสริม และสัตัวเหล่านี้เกือบทั้งหมดขาดความสมบูรณ์ ง่ายต่อการเป็นโรคและกำลังแสดงอาการของโรค นอกจากนั้นโรคอันเกิดแก่สัตัวหลาย ๆ ชนิดโน้มนำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพเกี่ยวแก่คน และในสภาพเป็นจริงสัตัวแพทย์เป็นชนกลุ่มน้อยชนิดในสังคมสาธารณสุขุชธรรมชาตินั้น จึงผลักดันให้สัตัวแพทย์อุทิศ พลังกาย กำลังใจ ทั้งเกิดมนุษยสัมพันธ์อย่างสูงอันก่อให้เกิด

เกิดผลงานที่น่าชื่นชม ทุก ๆ คนกล่าวว่าสัตัวแพทย์ขยันมาก ทำงานจริงด้วยความเอาใจใส่และใช้ความคิด มีความรื่นเริงสนุกสนานเข้ากับใคร ๆ ก็ได้ และมีความร่วมมือระหว่างสัตัวแพทย์ด้วยกันอย่างดีเยี่ยม

ข้อคิดเห็น

การเรียนของนิสิตสัตัวแพทย์ มีสภาพคล้ายกับนักศึกษาสาธารณสุข ถ้าให้นิสิตได้ฝึกภาคดังที่กล่าวข้างต้นจะมีประโยชน์มาก และถ้าตั้งใจทำจริง ๆ การฝึกภาคแก่นิสิตเช่นนี้อยู่ในวิสัยกระทำในครั้งแรกใช้สถานรักษาสัตัว นครปฐมเป็นศูนย์กลาง สัตัวพยาบาลไตตำบลหนึ่งในจังหวัดนครปฐมที่มีสัตัวเลี้ยงมาก มีความพร้อมพอควร (การติดต่อเดินทาง การอยู่กิน ความร่วมมือจากชาวบ้าน และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ฯ) จัดวางแผนงานแล้วจึงเริ่มฝึกภาคแก่นิสิต ครั้งแรกอาจมีความยุ่งยากสับสนมากเพราะยังมองไม่เห็นอุปสรรค แต่ถ้ามีการสนับสนุนที่ดี ครั้งต่อ ๆ ไปทุกอย่างจะง่ายขึ้นและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

ท้องที่อำเภอขามทะเลสอ มีปศุสัตว์หลายชนิดและจำนวนมากหลาย ๆ ครอบครั้วเลี้ยงสัตัวเป็นอาชีพหลัก เช่น เลี้ยงโค กระบือ สุกร สำหรับโคเกือบทั้งหมดตัวเล็กชูปนม ทำทางเหมือนกับอยากจะตายไปจากโรคนี้ ถ้าได้ทำการตรวจจัจจาระ โลहित ของโคพวกนี้อาจจะรู้อะไรใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์หลายประการ ความนึก

คิดของผู้เลี้ยง ดูเหมือนจะไม่เคยคิดว่าโคจะต้องมีการปรนนิบัติบางประการเพื่อผลิตผลที่ดี จึงไม่เป็นการยากนักถ้าใครสักคนหรือกลุ่มหนึ่งคิด และทำการรณรงค์ต่อความซึ่มเซาทรุกโรทของ โคนในชนบท

สุกรหลาย ๆ ตัวตายไปแล้วและมีอีกจำนวน มากกำลังจะตาย แสดงอาการของโรคเหมือน อหิวาต์สุกร ผู้เลี้ยงยังรู้จักห่วงถึงความตายของ สุกรดีกว่าผู้เลี้ยงโค แต่สิ่งที่แก้สุกรตายโดยทั่วไป ใช้ “ยาหมูอ้วน” “ยาหมูตราแรดบิน” เป็นซองๆ ซองละหนึ่งบาท แล้วก็บ่นว่าหมูตายอยู่เรื่อย ๆ ไล่เป็นสัตว์อีกชนิดหนึ่งที่เลี้ยงกันเกือบทุกครัว เรือน ทั้ง ๆ ที่ต่างก็เอือมระอาต่อการตาย ยก เว้นเจ้าของมัน อาศัยที่ผู้เลี้ยงคิดว่าไก่เป็นสัตว์ที่ พลีชีวิตเป็นอาหารได้อย่างรวดเร็วกว่าปศุสัตว์ ชนิดอื่น ๆ โรคที่ทำให้ไก่ตายซึกตามจับความได้ ได้ว่ามีสองโรคคือ นิวคาสเซิล และอหิวาต์ ซึ่ง ก็เหมือน ๆ กับชนบทอื่น ๆ แต่ก็มีหลาย ๆ แห่ง ที่รู้จักการใช้วัคซีนป้องกันโรคทั้งสองอย่างนี้ กลุ่ม สัตว์แพทย์ของการฝึกภาคสนาม ได้ออกทำวัคซีน ให้แก่ไก่โดยคิดค่าวัคซีนตัวละ ๑๐ สตางค์ แม้ว่า

อุตสาหกรรมทำวัคซีนตอนกลางคืนเพราะสะดวกแก่การ จับไก่ โดยจุดตะเกียงเดินเร็วไปตามบ้านต่าง ๆ แต่ผู้สนใจก็มีไม่มากนัก

อำเภอขามทะเลสอ ก็เหมือนชนบททั่ว ๆ ไปที่ประชากรของอำเภอเกือบทั้งหมดประกอบ อาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักโดยเฉพาะอย่างยิ่งงาน เกษตรทางน้ำเพาะปลูก แต่นับวันผลผลิตใน ตำบลนี้ตกต่ำลงเรื่อย ๆ หลายครอบครัวจึงหันไป ทำการเลี้ยงสัตว์ และก็ต้องเจอปัญหาซ้ำสอง สัตว์ป่วยตาย เลี้ยงแล้วขายได้ราคาต่ำ เหตุการณ์ ที่กล่าวนี้เกิดขึ้นและผ่านไปแล้ว ปัจจุบันล่วงเลย ไปถึงขั้นอพยพไปหาสังคมอุตสาหกรรม ชาวชน- บตจำนวนมากไปหางานตามย่านโรงงานอุตสาหกรรม บ้านช่องไร่นา เป็นแต่เพียงที่อยู่อาศัย ของเด็กและคนแก่ สภาพการณ์เช่นนี้ คือสัญญ- ลักษณ์ของความเสื่อม ลูโซ่ที่กล่าวมานี้มี ปล้องหนึ่งที่น่าคิด คือ สัตว์ป่วยตาย ทำไมจึงป่วย และตาย แล้วจะแก้ไขอย่างไร ถ้าขจัดปัญหาของ ปล้องหนึ่งในโซ่เส้นนี้ได้ก็เท่ากับช่วยลดวงรอบ ของสายโซ่เส้นนี้ให้สั้นลง ง่ายต่อการปลดเปลื้อง

ข่าวอายุรศาสตร์ ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๓ ก.พ. ๒๕๑๖

คณะสัตวแพทยศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย